

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษารุ่นนี้มีผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามการรับรู้และความคาดหวัง ในมุมมองของประชาชน ในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

เพื่อต้องการให้ผู้ที่จะเป็นผู้นำปรับปรุงตนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยผู้ศึกษาจะได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลและอภิปรายผลดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างปรากฏผล ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนมากประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 16 ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาหรือพักอาศัยภายในพื้นที่ตำบลยูงหว้ามากที่สุด เพราะเป็นตำบลที่ใหญ่ที่สุดมีจำนวน หมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน (ดูตารางที่ 4.1 – 4.7)

5.1.2 ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามการรับรู้และตามความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการมีภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ด้านรูปแบบการใช้อำนาจบารมี พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจบารมีระดับปานกลาง และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าผู้นำใช้อำนาจบารมีในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการใช้อำนาจบารมีที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้ในระดัปก่อนข้างมาก ได้แก่ เป็นผู้มีบุคลิก ลักษณะเข้มแข็ง น่าเกรงกลัว รองลงมาคือใช้อำนาจออกคำสั่งอย่างเด็ดขาดกับลูกน้องและชาวบ้านเพื่อให้ทุกคนทำตาม ตามลำดับ

ในส่วนการใช้อำนาจบารมีที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้พอประมาณ คือ จะให้รางวัลกับผู้ที่จงรักภักดีและยอมปฏิบัติตามคำสั่งของตนเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในความคิดของตน โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการขบข่มขู่เพื่อบังคับให้ทุกคนต้องทำตามความต้องการของผู้นำ ตามลำดับ

การใช้อำนาจบารมีที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้ในระดัต่ำ คือ การมั่งกลโทษรุนแรงกับลูกน้องที่ไม่ทำตามความต้องการของผู้นำ เพื่อให้เข็ดหลาบ

สำหรับความเป็นจริงที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้จากพฤติกรรมที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แสดงออกมาในด้านการใช้อำนาจบารมีในระดับพอประมาณ คือ เป็นผู้มีบุคลิก ลักษณะเข้มแข็ง น่าเกรงกลัว รองลงมาคือ ใช้อำนาจออกคำสั่งอย่างเด็ดขาดกับลูกน้อง และชาวบ้านเพื่อให้ทุกคนทำตาม และมีความเชื่อมั่นในความคิดของตน โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

ในส่วนที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ คือ จะให้รางวัลกับผู้ที่จงรักภักดีและยอมปฏิบัติตามคำสั่งของตนเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ รองลงมาคือ ขบข่มขู่เพื่อบังคับให้ทุกคนต้องทำตามความต้องการของผู้นำ และมั่งกลโทษรุนแรงกับลูกน้องที่ไม่ทำตามความต้องการของผู้นำ เพื่อให้เข็ดหลาบตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.8)

ด้านการใช้อำนาจประเพณีนิยม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจตามประเพณีนิยมค่อนข้างมาก และในส่วนของความเป็นจริงพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการใช้อำนาจประเพณีนิยม อยู่ในระดัพอประมาณ โดยสามารถเรียงลำดับพฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้อำนาจประเพณีนิยมผู้นำจากมากไปหาน้อยแยกตามประเด็นความคิดได้ ดังนี้

ความคาดหวังที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจประเพณีนิยม อยู่ในระดั้มาก คือ การเคารพในจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน หมู่บ้าน

ในส่วนการใช้อำนาจประเพณีนิยมที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้ค่อนข้างมาก คือ การใช้อำนาจอยู่ในกรอบของจารีตประเพณีของชุมชน

การใช้อำนาจประเพณีนิยมที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้ระดับพอประมาณ คือ ชอบให้ลูกน้องและชาวบ้านให้ความเคารพ นอบน้อม รองลงมาคือ เป็นผู้มีบุคลิกสุภาพ วางตัวเหมือนเจ้านาย ตามลำดับ

สำหรับความเป็นจริงที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้จากพฤติกรรมที่ก้ำกั้น ผู้ใหญ่บ้าน แสดงออกมาในด้านใช้อำนาจประเพณีนิยมในระดับค่อนข้างมาก คือ เคารพในจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน หมู่บ้าน

ในส่วนที่มีพฤติกรรมแสดงออกอยู่ในระดับพอประมาณ คือ การใช้อำนาจอยู่ในกรอบของจารีตประเพณีของชุมชน รองลงมาคือ ชอบให้ลูกน้องและชาวบ้านให้ความเคารพ นอบน้อม และเป็นผู้มีบุคลิกสุภาพ วางตัวเหมือนเจ้านาย ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.8)

ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อก้ำกั้น ผู้ใหญ่บ้าน ในการใช้อำนาจตามกฎหมาย อยู่ในระดับมาก และในส่วนความเป็นจริงพบว่า ก้ำกั้น ผู้ใหญ่บ้าน มีการใช้อำนาจตามกฎหมายอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยสามารถเรียงลำดับพฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้อำนาจตามกฎหมายจากมากไปหาน้อยแยกตามประเด็นความคิดได้ ดังนี้

ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย ที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้มาก คือ เป็นผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รองลงมาคือ ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเสมอภาค เป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และตัดสินใจบนความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมาย และปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

ในส่วนการใช้อำนาจตามกฎหมายที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ใช้ค่อนข้างมาก คือ มีความยืดหยุ่น ในบางกรณีที่ไม่ขัดกับหลักการกฎหมาย และระเบียบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย

สำหรับความเป็นจริงเกี่ยวกับที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้จากพฤติกรรมที่ก้ำกั้น ผู้ใหญ่บ้าน แสดงออกมาในการใช้อำนาจตามกฎหมาย ในระดับค่อนข้างมาก คือ เป็นผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รองลงมาคือ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และตัดสินใจบนความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมาย และปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

ในส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับพอประมาณ คือ ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเสมอภาค เป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ รองลงมาคือ มีความยืดหยุ่นในบางกรณีที่ไม่ขัดกับหลักการกฎหมายและระเบียบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4.8)

ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังให้ผู้นำมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่กำหนดไว้ตามแบบสอบถามในระดับสูง ความเป็นจริงที่กลุ่มตัวอย่างพบว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น โดยสามารถเรียงลำดับพฤติกรรมที่แสดงถึงภาวะผู้นำจากมากไปหาน้อยแยกตามประเด็นความคิดได้ ดังนี้

ความคาดหวังเกี่ยวกับภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่กลุ่มตัวอย่างหวังไว้อย่างมาก ได้แก่ เป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รองลงมาคือ มีความสามารถในการพูด ชี้แจง อธิบาย ให้ผู้ตามเข้าใจได้ มีความรับผิดชอบและเต็มใจที่จะทำงานในหน้าที่หรือได้รับมอบหมาย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรับผิดชอบและเต็มใจที่จะทำงานในหน้าที่หรือได้รับมอบหมาย เท่ากัน มีความกล้าในการตัดสินใจ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และมีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือชาวบ้าน ให้ความร่วมมือ สามัคคีกัน เท่ากัน มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือชาวบ้าน ให้ความร่วมมือ สามัคคีกัน และมีความสามารถในการพูด ชี้แจง อธิบาย ให้ผู้ตามเข้าใจได้ และมีความรู้ ความสามารถในการคิด ตัดสินใจ อย่างมีหลักการและเหตุผล เท่ากัน เป็นผู้เชื่อถือได้ ไม่วิกลจริต มีความมุ่งมั่น ทะเยอทะยานที่จะทำงานให้สำเร็จ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นผู้ที่มีความจริงจัง และสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม และสังคม ตามลำดับ

ในส่วนด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำค่อนข้างมาก คือ มีวุฒิภาวะสามารถทำงานท่ามกลางความเครียดได้

สำหรับความเป็นจริงคุณลักษณะการเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบและเต็มใจที่จะทำงานในหน้าที่หรือได้รับมอบหมาย เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการพูด ชี้แจง อธิบาย ให้ผู้ตามเข้าใจได้ ตามลำดับ

ในส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับพอประมาณ คือ มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือชาวบ้าน ให้ความร่วมมือ สามัคคีกัน รองลงมาคือ มีความกล้าในการตัดสินใจ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และมีความรับผิดชอบและเต็มใจที่จะทำงานในหน้าที่หรือได้รับมอบหมาย เท่ากัน มีความมุ่งมั่น ทะเยอทะยานที่จะทำงานให้สำเร็จ เป็นผู้เชื่อถือได้ ไม่วิกลจริต และมีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือชาวบ้าน ให้ความร่วมมือ สามัคคีกัน เท่ากัน มีความสามารถในการพูด ชี้แจง อธิบาย ให้ผู้ตามเข้าใจได้ มีความรู้ ความสามารถในการคิด ตัดสินใจ อย่างมีหลักการและ

เหตุผล เป็นผู้ที่มีความจริงจัง และสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม และสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีวิฤติภาวะสามารถทำงานท่ามกลางความเครียดได้ ตามลำดับ (คูตารางที่ 4.8)

5.1.3 ความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่มากที่สุดคือ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร อันดับรองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติกิจการสาธารณะประโยชน์ ด้านการปฏิบัติต่อทางราชการ และด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อันดับสุดท้ายคือ ด้านการระงับข้อพิพาท/ความขัดแย้งในพื้นที่ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมได้ดังนี้

ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ การรู้จักคุ้นเคยกับสภาพท้องถิ่นและรู้ปัญหาของท้องถิ่น

ในส่วนผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ การประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อ รับบริการกับส่วนราชการ รองลงมาคือ การรับฟังปัญหา นำความเดือดร้อน และความต้องการของราษฎรแจ้งต่อส่วนราชการ การควบคุมดูแลราษฎรให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ การใช้อำนาจหน้าที่ในการสร้างความศรัทธา ความสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นในหมู่บ้าน ตำบล และบทบาทและการใช้อำนาจหน้าที่ประสานการดำเนินงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เท่ากัน ตามลำดับ(คูตารางที่ 4.9)

ด้านการปฏิบัติต่อทางราชการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ การรายงานเหตุร้ายหรือเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลต่อทางราชการ รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุมกับทางราชการเพื่อรับฟังแนวทาง นโยบายการปฏิบัติหน้าที่ของตน และให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกแก่ส่วนราชการ ตามลำดับ

ในส่วนที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำข้อราชการ ไปประกาศ แจ้งให้ราษฎรทราบ รองลงมาคือ การประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง การอบรมหรือชี้แจงให้ราษฎร

มีความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ และการจัดทำ ทะเบียนในท้องที่ เกี่ยวกับประชาชน ครอบครัว สัตว์พาหนะ ตามลำดับ (คูตารางที่ 4.9)

ด้านการปฏิบัติกิจการสาธารณะประโยชน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด คือ แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการ สาธารณะประโยชน์ในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล รองลงมาคือ การดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดิน สิ่งสาธารณะประโยชน์อันเป็นสมบัติของแผ่นดิน และการส่งเสริม จัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยของราษฎร และการป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ เท่ากัน การดูแลช่วยเหลือด้านการชลประทานราษฎร รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ คูคลองในพื้นที่ และการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ ตามลำดับ (คูตารางที่ 4.9)

ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เช่นกัน คือ การรายงานเหตุร้าย หรือเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลต่อทางราชการ รองลงมาคือ การออกปฏิบัติหน้าที่ในกรณีเกิดภัยฉุกเฉิน เช่นเกิดสาธารณภัย การตรวจตรา ดูแลพื้นที่ให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น การปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน และการออกตรวจตราความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ตอนกลางคืน ตามลำดับ (คูตารางที่ 4.9)

ด้านการระงับข้อพิพาท/ความขัดแย้งในพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เช่นกัน คือ การประสานความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นให้หมู่บ้าน ตำบล การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณี หากเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทในพื้นที่ และการไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในการสร้างอิทธิพลให้กับตนเอง และหมู่คณะ ตามลำดับ (คูตารางที่ 4.9)

5.1.4 การทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ 1 ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่ ตามการรับรู้ต่ำกว่าความคาดหวังของประชาชน พบว่า ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตามการรับรู้ต่ำกว่าความคาดหวังของประชาชน

ดังนั้น จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตามการรับรู้ต่ำกว่าความคาดหวังของประชาชน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านการศึกษาของประชาชนมีผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

จากผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านการศึกษาของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านข้างต้นพบว่า ทุกปัจจัยไม่มีผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

สมมุติฐานข้อที่ 3 ประชาชนมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับไม่มาก พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับไม่มาก

ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับไม่มาก

5.2 การอภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งตามการรับรู้และความคาดหวัง ของประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามการรับรู้ของประชาชน ตลอดจนความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามการรับรู้และตามความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการมีภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่ในด้านความเป็นจริงพบว่า การมีภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับพอประมาณ แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏออกมายังไม่เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนที่คาดหวังไว้สูงกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ สาเหตุที่ประชาชนมีความคาดหวังให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง อาจมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การศึกษา เดิมได้รับการศึกษาค่อนข้างน้อย แต่ในปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญต่อการศึกษามากขึ้น มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ ซึ่งจะเห็นได้ระดับจากการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่มีการศึกษา ย่อมมีผลส่งให้เกิดความคาดหวังต่อตัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างมาก อีกทั้ง ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสันป่าตอง ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น เดิมเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ก็ยังมีความเป็นชนบทอยู่บ้าง ระยะห่าง ไกลจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ ระยะทาง

ประมาณ 22 กิโลเมตร กลุ่มตัวอย่างมีความหวังที่จะให้ผู้นำมีความรู้ ความสามารถ เพราะลักษณะของสังคมและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลเกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปรับตัวในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ทันต่อสถานการณ์เศรษฐกิจ สังคม การเมืองขนาดใหญ่ โดยเฉพาะด้านการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะต้องระมัดระวังและรัดกุมเพราะว่า อาจจะถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรอื่น ทั้งจากภาครัฐและเอกชนมากขึ้น โดยผู้ศึกษาจะได้อธิบายแยกออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านการใช้อำนาจเฉพาะตัวหรืออำนาจบารมี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังการใช้อำนาจบารมีอยู่ในระดับพอประมาณ ซึ่งความเป็นจริงกลุ่มตัวอย่างได้รับรู้อยู่ในระดับพอประมาณ ด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกาใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่แสดงออกมากมีความเหมาะสมไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เป็นไปตามความคาดหวังและความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจเฉพาะตัวหรืออำนาจบารมีในระดับพอประมาณ ซึ่งตามแนวความคิด “ภาวะผู้นำ” และรูปแบบการใช้อำนาจของ Max Weber คือ การใช้อำนาจบารมีเหมาะสมกับสังคมที่มีผู้นำแบบเผด็จการมากกว่าในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้น ประชาชนต้องการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแสดงพฤติกรรมกาใช้อำนาจบารมีในระดับปานกลาง นั้น ถ้ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แสดงออกมากเกินไปก็อาจจะได้รับการต่อต้านจากประชาชน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานภายในท้องถิ่นได้ แต่ถ้ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการใช้อำนาจในระดับที่เหมาะสมก็จะเป็นปัจจัยสำคัญในการโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นเลื่อมใสศรัทธาในตัวเขา ขอมรับยอมเชื่อถือและยอมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งคำบัญชาและความต้องการด้วยความเต็มใจ ตามความคิดของประชาชนแล้วจะเห็นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีอำนาจ สามารถสั่งการให้ประชาชนคล้อยตาม เป็นผู้อาวุโส เป็นผู้บารมี มีอิทธิพล ประชาชนเกรงกลัว อันเนื่องมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ตามที่ทางการกำหนดให้ แต่แท้ที่จริงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนบทบาทอำนาจหน้าที่ไปในลักษณะสร้างสัมพันธ์กับประชาชน ดูแลทุกข์สุขช่วยเหลือประชาชนตามสมควร มีทัศนคติที่เปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ต้องระวังในการประพฤติปฏิบัติตนตลอดจนกาใช้อำนาจหน้าที่ตามครรลองธรรม หากไม่อาจปรับเปลี่ยนบทบาทและพฤติกรรมอาจทำให้ “ผู้นำ” คนอื่นในตำบลและหมู่บ้าน กล่าวโจมตี ขูข่มปลุกปั่นถึงขั้นเดินขบวนขับไล่ออกจากตำแหน่งได้

ในด้านรูปแบบการใช้อำนาจบารมีในประเด็นต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะเข้มแข็ง น่าเกรงกลัว มีการใช้อำนาจออกคำสั่งอย่างเด็ดขาดกับลูกน้องและชาวบ้านเพื่อให้ทุกคนทำตาม ซึ่งตรงตาม

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเกี่ยวกับการใช้รูปแบบแห่งอำนาจของผู้นำในอุดมคติของ Max Weber และสอดคล้องกับซูเกียริติ มุทธากาญจน์ (2530) ทศนคติของประชาชนในอดีตมักจะมองว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีอำนาจ สามารถสั่งการให้ประชาชนคล้อยตามเป็นผู้อาวุโสเป็นผู้มีบารมี มีอิทธิพล เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เอาจริงเอาจังในการปฏิบัติหน้าที่ ประชาชนมักจะเกรงกลัว อันเนื่องมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจหน้าที่ตามที่ทางการกำหนดให้ ประชาชนจึงต้องการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแสดงพฤติกรรมออกมาค่อนข้างมาก แต่ความเป็นจริงการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในด้านดังกล่าวที่แสดงออกมากลับพบว่าอยู่ในระดับพอประมาณ เพราะว่ายุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไป การใช้อำนาจสั่งการ เด็ดขาด จะทำให้ผู้ตามหรือประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล

อีกประการที่พบว่าความคาดหวังของประชาชนกับความเป็นจริงอยู่ในระดับต่ำเหมือนกันคือ การลงโทษรุนแรงกับลูกน้องที่ไม่ทำตามความต้องการของผู้นำเพื่อให้เข็ดหลาบ ดังนั้น พฤติกรรมด้านรูปแบบการใช้อำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จึงอยู่ในระดับที่เหมาะสมเป็นไปตามความคาดหวังและความต้องการของประชาชน เพราะว่า ประชาชนไม่ต้องการให้ผู้นำของตนมีการลงโทษรุนแรงกับลูกน้อง จึงความคาดหวังและความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ต่ำ

ด้านการใช้อำนาจประเพณีนิยม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการใช้อำนาจประเพณีนิยมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนความเป็นจริงพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจตามประเพณีนิยมอยู่ในระดับพอประมาณ ซึ่งตรงกับแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ Max Weber กล่าว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าในอดีตพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักจะแสดงออกมาในลักษณะเจ้าขุนมูลนายเป็นผู้ปกครองดูแลประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบเปรียบเสมือนเป็นเจ้านาย ถ้าเจ้านายสั่งการใด ๆ ภายใต้อำนาจของจารีตประเพณีแล้วผู้ตามจำต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น ประชาชนจึงคาดหวังว่าพฤติกรรมด้านอำนาจประเพณีนิยมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะแสดงออกมาในระดับค่อนข้างมาก ผู้นำแบบนี้จะได้อำนาจมาจากความเชื่อถือและจารีตประเพณีดั้งเดิมหรือสิ่งที่ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาช้านาน ผู้ตามยอมเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำประเภทนี้เพราะเห็นว่าเขาเป็นหัวหน้าที่ต้องตามจารีตประเพณี ถ้าไม่ทำตามก็จะเป็นการขัดต่อความเชื่อถือหรือประเพณีปฏิบัติ ดังนั้น ผู้นำแบบนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นเจ้านาย ถ้าเจ้านายสั่งการใด ๆ ภายใต้อำนาจของจารีตประเพณีแล้วผู้ตามจำต้องปฏิบัติตาม เพราะความเชื่อถือในสถานภาพทางสังคม ความเป็นจริงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้อำนาจตามประเพณีนิยมพอประมาณ เพราะว่าในปัจจุบันกระแสสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากผู้นำหรือผู้มีอำนาจไม่สามารถใช้อำนาจของตนได้ตามความต้องการ ถึงแม้ว่าตามจารีตประเพณีดั้งเดิมได้เคยปฏิบัติ

เช่นนั้นก็ตาม โดยเฉพาะกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการและร่วมประเมินผลกับผู้นำ สอดคล้องกับลักษณะความเป็นผู้นำในสังคมไทย (อ้างในวีระเดช สมวรรณ, 2539, 17) จึงส่งผลทำให้ผู้นำหรือผู้มีอำนาจจะต้องมีความระมัดระวังในการใช้อำนาจไม่สามารถที่จะตัดสินใจหรือใช้อำนาจเพียงลำพังได้ นอกจากนั้น ประชาชนยังสามารถตรวจสอบการทำงานและสามารถดำเนินการถอดถอนกำนันผู้ใหญ่บ้านได้อีกด้วย ดังนั้น จึงส่งผลทำให้พฤติกรรมด้านอำนาจประเพณีนิยมของกำนันผู้ใหญ่บ้านแสดงออกมาอยู่ในระดับพอประมาณมีลักษณะที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

ส่วนในการใช้อำนาจประเพณีนิยมพบว่า พฤติกรรมที่ประชาชนคาดหวังมากและสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามความเป็นจริงอยู่ในระดับค่อนข้างมากด้วยเช่นกันคือ การเคารพในจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน หมู่บ้านตรงกับแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ Max Weber ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะทางสังคมของพื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะสังคมชนบทที่ประชาชนส่วนมากยังยึดมั่นในจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนอย่างเหนียวแน่น บุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนก็ไม่สามารถจะอยู่ร่วมในสังคมได้ ดังนั้น ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือประชาชนทั่วไปในสังคมชนบท จึงต้องรักษาเอกลักษณ์ในจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนตนเอง โดยเฉพาะผู้นำภายในท้องถิ่นคือ กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำเป็นตัวอย่างและยึดมั่นในประเพณีของท้องถิ่นให้ดำรงสืบต่อไป

ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นจริงพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีพฤติกรรมแสดงออกการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ตามแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ Max Weber ได้เสนอไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสังคมยุคใหม่ ทั้งนี้ เป็นเพราะกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายจากทางราชการ และมาจากการเลือกของประชาชน สอดคล้องกับวีระเดช สมวรรณ (2539) และประพัฒน์ วงศ์ชมภู (2551) กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จึงต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายตั้งแต่วิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง วิธีการปฏิบัติระหว่างการค้าตำแหน่งไปจนถึงวิธีการออกจากตำแหน่ง ดังนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายจึงต้องใช้อำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พระราชบัญญัติสงวนการคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ฯลฯ เป็นต้น เนื่องจาก พื้นที่บางแห่งค่อนข้างห่างไกลจากตัวเมืองและสถานีตำรวจ ดังนั้น เวลาเกิดข้อพิพาทหรือการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นประชาชนมักจะไปแจ้งต่อ

กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการคั้งนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงต้องเป็นเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่แทนตำรวจในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านยังเป็นตัวแทนของทางราชการทุกภาคส่วนในการกระจายข่าวสารของทางราชการให้แก่ประชาชนภายในพื้นที่ของตนอีกด้วย คั้งนั้น ทำให้ความคาดหวังต่อการใช้อำนาจตามกฎหมายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนต้องการอยู่ในระดับมากและในด้านความเป็นจริง ก็ยังพบว่าพฤติกรรมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการใช้อำนาจตามกฎหมายอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แสดงว่าการใช้อำนาจตามกฎหมายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับที่ประชาชนต้องการและพึงพอใจ

ในด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายพบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่คาดหวังอยู่ในระดับมากคือ เป็นผู้ที่จะเข้ามารับตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมายสอดคล้องกับด้านความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือ เป็นผู้ที่จะเข้ามารับตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับวิระเดช สมวรรณ (2539) และประพัฒน์ วงศ์ชมภู (2551) ในปัจจุบันการเข้าสู่ตำแหน่งโดยการเลือกของประชาชนและประชาชนผู้เลือกเห็นว่า ผู้นำที่ตนเลือกเป็นคนที่มีความจริงใจช่วยเหลือประชาชนมีความซื่อสัตย์และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ แสดงให้เห็นว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ การเข้าสู่การดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการอย่างถูกต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและที่กฎหมายกำหนด

ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นจริงพบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับพอประมาณ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ ส่วนใหญ่กำนันและผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกของประชาชน สอดคล้องกับแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ที่ Keilh Davis (อ้างใน เทพพนม เมืองแมน, 2529 : 187) ซึ่งในระหว่างที่มีการหาเสียงของบุคคลที่จะสมัครเข้ารับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน มักจะแสดงพฤติกรรมในเชิงบวกของตนเองออกมา เพื่อให้ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และเมื่อตนได้รับการเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านแล้ว จึงทำให้ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะความเป็นผู้นำค่อนข้างมาก

แต่เมื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่จริง พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และลักษณะความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านลดน้อยลง เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประชาชนจึงมีความเห็นว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำไม่เป็นไปตามความคาดหวังและความต้องการของประชาชน

ในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านพบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่มีความสอดคล้องกันระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริงคือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2540 : 95-97) ซึ่งอาจเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของสังคมที่อยู่ตามชนบทที่เป็นรูปแบบสังคมเกษตรกรรมที่เวลามีกิจกรรมมักจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้นำในสังคมชนบท เช่น กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงมักจะมีกิจกรรมร่วมกับประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอชาวบ้าน จึงต้องเชิญกำนันและผู้ใหญ่บ้านไปร่วมงานทุกครั้งเพราะถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นคนที่ต้องให้ความเคารพนับถือ และถ้ากำนันและผู้ใหญ่บ้านไปร่วมงานแล้วก็ถือว่าเป็นเกียรติสำหรับเจ้าภาพ จึงทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านต้องพบปะร่วมกิจกรรมกับประชาชนเป็นประจำ จนเกิดสัมพันธภาพในทางที่ดีกับประชาชน ซึ่งส่งผลดีต่อการทำงานร่วมกันระหว่างกำนันและผู้ใหญ่บ้านกับชาวบ้านในพื้นที่ ทำให้ประชาชนเห็นว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นประชาชนจึงมีความต้องการบทบาทหน้าที่ที่เป็นหัวใจสำคัญของความเป็นผู้นำธรรมชาติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็คือ การเป็นผู้นำทางความคิดการเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ในเชิงสัญลักษณ์ของชุมชน/สังคมท้องถิ่นๆ ไม่ว่าจะเป็งานสังคม งานพิธีกรรม งานประเพณี งานเทศกาล งานบุญ งานศพ หรืองานอื่นใดก็ตาม โดยเฉพาะงานกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และการสาธารณกุศลต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องแสดงบทบาทที่ชัดเจนในฐานะสัญลักษณ์ของตำบล หมู่บ้านดังได้กล่าวไปแล้ว กิจกรรมทางสังคมต่างๆ ดังกล่าวนอกจากส่งผลในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณีแล้ว ยังส่งผลต่อไปถึงความสร้างความสมัครสมานสามัคคีในตำบล หมู่บ้านและกิจกรรมเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความกลมเกลียวและสมานฉันท์ในชุมชนนั้น ๆ นั่นเอง

5.2.2 ความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นสามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมได้ดังนี้

ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างมาก คือการรู้จักคุ้นเคยกับสภาพท้องที่และรู้ปัญหาของท้องถิ่น เนื่องจากกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นอยู่แล้วจึงรู้จักคุ้นเคยกับสภาพลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่และรู้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดีตลอดจนรับรู้ถึงความต้องการของประชาชนว่ามีปัญหาและต้องการอะไร จึงเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตาม

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ที่ว่าในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน นั้น กำหนด ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรให้ทำหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์ราษฎร นอกจากนั้นในฐานะที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องที่รู้จักคุ้นเคยกับสภาพท้องที่และรู้ความต้องการรู้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี กำหนด ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา ปัดเป่าความเดือดร้อนแก่ราษฎรและพัฒนาความเจริญให้กับท้องถิ่น ดังนั้นในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน กำหนดและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกจากราษฎรในตำบล หมู่บ้าน มีอำนาจปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎร เป็นหน้าที่โดยตรงของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้คนคุ้นเคยกับสภาพท้องที่ที่จะต้องรู้ความต้องการและปัญหาของท้องที่ได้เป็นอย่างดี กำหนด ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา ปัดเป่าความเดือดร้อนแก่ราษฎร และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัด

ด้านการปฏิบัติต่อทางราชการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การรายงานเหตุร้ายหรือเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลต่อทางราชการ แสดงให้เห็นว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีการเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของราษฎรภายในท้องที่ที่ตนเองรับผิดชอบดูแลอยู่อย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นเวลาปกติหรือเวลาเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น ดังนั้นจึงเป็นไปได้ตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ที่ว่าการดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ตลอดจนการป้องกันและระงับเหตุร้ายการงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้านซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชนประชาชนหรือต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ เป็นหน้าที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นผู้ปกครองดูแลรับผิดชอบเขตปกครองนั้นๆ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้เกิดลูกหลานใหญ่โตขึ้นหรือเป็นการปราบปรามเหตุร้ายนั้นได้โดยเด็ดขาดรวดเร็ว บทบาทนี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญของกำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนของทางราชการที่ประจำอยู่ภายในพื้นที่ ถ้าไม่มีกำนันและผู้ใหญ่บ้านก็อาจจะทำให้ทางราชการขาดช่องทางการสื่อสารกับประชาชนภายในพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่ทางหน่วยงานราชการเข้าถึงได้ยาก เช่นเหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดในภาคใต้เป็นบริเวณกว้างเมื่อประมาณต้นเดือนเมษายน 2554 ผู้ที่ตัวกลางในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบกับประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยก็คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่คอยรายงานเหตุการณ์ปัญหาต่างๆภายในพื้นที่ให้ทางราชการทราบ อีกประการการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรหรือการประชุมอบรมชี้แจงข่าวสารแก่ราษฎรเป็นสิ่งสำคัญทางการปกครอง เนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ

บริหารราชการส่วนภูมิภาคถือว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการและประชาชน ในการที่จะนำ ข่าวสารข้อมูลทางราชการไปชี้แจงให้แก่ราษฎรได้ทราบ และขณะเดียวกันก็นำ ความต้องการของราษฎรไปแจ้งแก่ราชการทราบ ดังนั้น กำนันและผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญของการสื่อสารระหว่างหน่วยงานราชการแทบทุกหน่วยกับ ประชาชนภายในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ถือได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเสมือนสื่อกลางระหว่างส่วน ราชการและประชาชน

ด้านการปฏิบัติกิจการสาธารณประโยชน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการ ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การแจ้งให้ ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์ในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งสอดคล้องกับ อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ที่ว่าในเวลาที่มีการน้กข์ตฤกษ์ หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ในตำบล กำนันจะเรียก ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกันมาช่วยพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยใน ถ้าเป็นการจำเป็น แล้วจะขอแรงราษฎรช่วยก็ได้ เรามักจะพบเห็นอยู่เสมอคือ การที่ผู้นำในชุมชนคือกำนันและ ผู้ใหญ่บ้านที่มักจะระดมประชาชนภายในท้องถิ่นออกมาพัฒนาหรือช่วยเหลือกิจการสาธารณะ ประโยชน์ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องเสียเงินงบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด อาศัย ความสามัคคีในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล การร่วมมือร่วมใจกันของพี่น้องประชาชนที่เต็มใจช่วยเหลือ ผู้นำของตนในการพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์

ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลการ ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การรายงาน เหตุร้ายหรือเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลต่อทางราชการ ในด้านนี้ถึงแม้โดยภาพรวม แล้วประชาชนจะมีความพึงพอใจต่อผลปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่ในระดับปานกลาง แต่ที่ น่าสนใจคือประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การรายงานเหตุร้ายหรือเหตุการณ์ ปกติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลต่อทางราชการ ซึ่งตรงกับด้านการปฏิบัติต่อทางราชการที่ประชาชน ก็มีความพึงพอใจมากที่สุดด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ พ.ต.อ.(พ) ชาญ คำวรรณ (2546) ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอสันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก

ด้านการระงับข้อพิพาท/ความขัดแย้งในพื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผล การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ประเด็นที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การประสาน ความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นให้หมู่บ้าน ตำบล กำนันและผู้ใหญ่บ้านถือเป็นพ่อบ้าน ของตำบล หมู่บ้าน เป็นผู้ชี้ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ มีอำนาจบารมีที่ผู้คนให้ความเคารพ ความเกรงใจเป็น

อย่างสูง เมื่อเกิดกรณีพิพาทไม่ว่าจะทางแพ่งหรืออาญา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ก็มักจะนำความนั้นมาแจ้งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทราบ และชำระความเกือบทุกกรณี การไต่ถามไต่สวนในลักษณะเช่นนี้ไม่มีการบังคับคดีใดๆ ให้คู่ความต้องปฏิบัติตาม แต่เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายที่จะเลิกแล้วกันไป แต่ถ้ายังตกลงกันไม่ได้ก็ดำเนินความกันต่อไปกันเอง ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านก็ไม่นิยมนำความพิพาทต่างๆ ไปถึงโรงถึงศาล เพราะเกิดความยุ่งยากหลายประการชาวบ้านจึงมักจะประนีประนอมยอมความตามการไต่ถามไต่สวนและการชำระความของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในทำนองเดียวกันอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 กล่าวไว้ว่าการประนีประนอมยอมความมีหัวใจสำคัญที่การทำสัญญาประนีประนอมกันซึ่งอาจมีการไต่ถามไต่สวนหรือไม่มีการไต่ถามไต่สวนข้อพิพาทตกลงกันได้ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น (ความแพ่งหรือความอาญาอันยอมความได้) จะกระทำอย่างไรเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือที่อื่นที่เห็นว่าเหมาะสม ผู้ใหญ่บ้านนัดหมายคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อประนีประนอมข้อพิพาท พร้อมรายงานผลพร้อมสัญญาให้นายอำเภอทราบในวันประชุมประจำเดือน ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ราษฎรในหมู่บ้านให้ความเคารพ นับถือ และเชื่อถือต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการที่จะเข้ามาไต่ถามไต่สวนข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล ถ้าไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่คอยไต่ถามไต่สวนคดีความต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แล้วก็อาจจะทำให้ประชาชนมีความขัดแย้งกันมากหรือศาลก็อาจจะต้องมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา ของประชาชนที่คาดว่าจะเป็นผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่กลับพบว่าทุกปัจจัยไม่มีผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม น่าเชื่อได้ว่าประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ และผู้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันให้ความสนใจในตัวกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ปกครองพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ และได้รับรู้ถึงการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้ง ประชาชนมีความสนใจในตัวผู้นำของตนเอง เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก การประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน เป็นผู้นำหมู่บ้าน ตำบล สามารถนำพาพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

สรุป กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทความเป็นผู้นำของตำบล หมู่บ้านอย่างสมบูรณ์มากที่สุดกว่าตำแหน่งใดๆ ในพื้นที่ ไม่ว่าจะทางสถานะตามกฎหมายที่รับรองอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นในฐานะความเป็นตัวแทนของรัฐในการสนับสนุนช่วยเหลือการทำงานของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรอื่นๆ ที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบหรืองานใดๆ ที่ถูกร้องขอ ไม่ว่าจะในฐานะผู้นำชุมชนที่ต้องดูแลทุกข์สุขของลูกบ้านในความปกครองของตน ตลอดจนการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษา และการว่ากล่าวตักเตือน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในหมู่บ้าน

รวมถึงการระดมความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน แต่ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในความเปลี่ยนแปลงของสภาพชุมชนไทยหลาย ๆ พื้นที่ก็คือ การรุกเข้ามาของชุมชนใหม่ภายในพื้นที่ของชุมชนเดิม ตัวอย่างเช่น ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร หมู่บ้านการเคหะ กลุ่มบ้านพักอาศัยในเขตอุตสาหกรรม การรุกเข้ามาของชุมชนใหม่นี้มาพร้อมกับกลุ่มประชาชนที่โยกย้ายเข้ามาภายในตำบล หมู่บ้านที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแลอยู่ทำให้เกิดการทำลายในการผสมกลมกลืนระหว่างชุมชนเดิมและชุมชนใหม่ โดยเฉพาะด้านการระดมความร่วมมือเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตตำบล หมู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นมาช่วงหนึ่งพร้อมกับการก่อตัวของกระแสประชาธิปไตยแนวใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆของประชาชนโดยตรงนั่นคือ การเกิดขึ้นขององค์กรและกลุ่มองค์กรในภาคประชาชนสังคมทั้งภายในชุมชนระดับตำบล หมู่บ้าน เช่น กลุ่มองค์กรชาวบ้านในการดูแลสิ่งแวดล้อม กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจ เป็นต้น รวมถึงการเกิดขึ้นขององค์กรใหม่ ๆ ภายในชุมชนที่จัดตั้งโดยองค์กรภาครัฐ เช่น ประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้สภาพสังคมชุมชนระดับตำบล หมู่บ้านของไทยมีลักษณะเป็นพหุนิยมซึ่งหมายถึง มีลักษณะหลากหลายและมีความสลับซับซ้อนของสถาบันและองค์กรที่ช่วยกันทำหน้าที่ทั้งที่แตกต่างและที่คล้ายคลึงกันในชุมชนนั้น การเกิดขึ้นของสิ่งเหล่านี้ถือเป็นโอกาสของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่จะเข้าไปดูแลภาพรวมในการทำหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรดังกล่าวเหล่านั้นให้สอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างผสมกลมกลืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมในแต่ละตำบล หมู่บ้าน

เมื่อวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น โอกาสของสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่จึงอยู่ที่การวางตำแหน่งหรือจุดยืน ไปสู่บทบาทการเป็น “ผู้บูรณาการงานท้องถิ่น” โดยใช้จุดแข็งของความเป็นผู้นำชุมชนที่ราษฎรให้ความยอมรับนับถือและศรัทธาและความเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพื้นที่ของชุมชนเป็นอย่างดี ความมีวิสัยทัศน์มองเห็นเป้าหมายที่ราษฎรต้องการอย่างตรงจุด แล้วนำมาผสมผสานกับพื้นฐานความเข้าใจในสภาพแวดล้อม ของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่จะมาส่งผลกระทบต่อชุมชนซึ่งสั่งสมอยู่ในตัวตนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว ตลอดจนความเข้าใจในบทบาทของสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะภาครัฐหรือภาคประชาสังคม เพื่อประสานงานและพูดคุยกับสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานเหล่านั้นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายที่วางไว้ ก็จะนำไปสู่การบูรณาการงานท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชนและความเจริญของประเทศต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามการรับรู้และตามความต้องการผู้นำของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กำนันและผู้ใหญ่บ้านต้องใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เป็นแนวทางที่สถาบันหรือองค์กรต่างๆ ใช้ในการบริหารองค์กรมากที่สุดในโลกยุควันนี้ หลักการของการบริหารเชิงกลยุทธ์คือ การตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นมากที่สุด ดังนั้น เราจะต้องรู้ว่าเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

2. กำนันและผู้ใหญ่บ้านต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็น “ผู้บริหารงานท้องถิ่น” โดยใช้จุดแข็งของความเป็นผู้นำชุมชนที่ราษฎรให้ความยอมรับ นับถือ และศรัทธาและความเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพื้นที่ของชุมชนเป็นอย่างดี ความมีวิสัยทัศน์มองเห็นเป้าหมายที่ราษฎรต้องการแล้วนำมาผสมผสานกับพื้นฐานความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมที่จะมาส่งผลกระทบต่อชุมชนซึ่งตั้งสมอยู่ในตัวตนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว ตลอดจนความเข้าใจในบทบาทของสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะภาครัฐหรือภาคประชาสังคม เพื่อประสานงานและพูดคุยกับสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานเหล่านั้น ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายที่วางไว้ ก็จะนำไปสู่การ บูรณาการงานท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบในด้านภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามการรับรู้และตามความต้องการผู้นำของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่กับพื้นที่อื่น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลกับอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ ดังนั้น ถ้าต้องการข้อมูลในเชิงลึกกว่านี้ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในหลากหลายรูปแบบแล้วนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัยหรือควรศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณควบคู่กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพไปด้วย